

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2019/20
Asignatura (*)	Proxectos de innovación e investigación educativa en educación física		Código	652603E1I3
Titulación	3 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Educación Física			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	2
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinación			Correo electrónico	
Profesorado	Carretero García, Miriam		Correo electrónico	miriam.carretero@udc.es
Web				
Descrición xeral	A proliferación de propostas de innovación educativa na área de Educación Física nos últimos anos non foi un proceso ordenado e sistemático, senón máis ben un conxunto de respostas heteroxéneas a problemas xurdidos na práctica docente. É necesario reflexionar sobre este proceso e desenvolver criterios para analizar e valorar ditas propostas. A relación entre investigación educativa e innovación docente non está a xerar os resultados esperados. Isto dificulta o desenvolvemento de prácticas fundamentadas en teorías científicas e tamén a valoración da efectividade das innovacións para solucionar os problemas da aula. É necesario desenvolver vías de comunicación entre a teoría e a práctica, achegando os roles de investigador e docente para aproveitar as sinerxias existentes. Nesta materia ofrécense referencias para analizar as experiencias de innovación e as investigacións educativas na área de Educación Física. Descríbense algúns proxectos que, polo seu valor ejemplificante poden ser cualificados como ?boas prácticas? representativas de liñas de innovación desenvolvidas na área. Tamén se pretende que os alumnos poidan deseñar e xustificar as súas propias propostas de innovación.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A4	(CE-G4)Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes
A11	(CE-G11)Coñecer a evolución histórica da familia, os seus diferentes tipos e a incidencia do contexto familiar na educación.
A14	(CE-G14) Respetar e promover os dereitos humanos, os valores da cultura da paz e dos valores democráticos, e o recoñecemento dos principios e fundamentos da atención á diversidade.
A15	(CE-E1)Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A17	(CE-E3)Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas
A18	(CE-E4)Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A19	(CE-E5)Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A20	(CE-E6)Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A21	(CE-E7)Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A22	(CE-E8)Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A23	(CE-E9)Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A24	(CE-E10)Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A25	(CE-E11)Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A26	(CE-E12)Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
A27	(CE-E13)Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
A28	(CE-E14)Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.

C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer e analizar criticamente propostas de innovación e investigación educativa na área de Educación Física.	AP15		CM2
	AP17		
	AP19		
	AP26		
Deseñar, xustificar, organizar e avaliar propostas para a transformación e a innovación no ámbito da Educación Física.	AP14		CM1
	AP20		CM3
	AP21		CM4
	AP22		CM6
	AP23		
	AP24		
	AP25		
	AP27		
	AP28		
Ser capaces de identificar que elementos do currículo de Educación Física se traballan a través das innovacións educativas analizadas.	AP4		CM1
	AP18		CM6
	AP20		
	AP24		
	AP28		
Valorar a importancia da innovación e a investigación como estratexias para mellorar a calidade educativa na área de Educación Física.	AP11		CM5
	AP14		CM7
	AP21		CM8
	AP23		
	AP24		
	AP28		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Investigación en Educación Física (EF)	-
2. Innovación en EF	-
Proxectos de innovación en EF	-

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais

Sesión maxistral	A11 A15 A17 A18 A19 A21 A25 C7	6	0	6
Traballos tutelados	A4 A14 A20 A22 A23 A24 A27 A28 C3 C5 C8	5	8	13
Aprendizaxe colaborativa	A21 A22 A26 A27 C6 C8	6	3	9
Presentación oral	A21 A22 A23 A26 C1 C4 C8	2	4	6
Discusión dirixida	A17 A18 A22 C1	3	1	4
Análise de fontes documentais	A15 A17 A18 A19 C2	4	6	10
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral por parte da profesora, dos contidos da materia relacionados cos proxectos de innovación e a investigación. Isto complementarase con infografías e vídeos, ao tempo que se buscará a implicación do alumnado a través das preguntas e o debate, de forma que se favoreza a reflexión e o pensamento crítico.
Traballos tutelados	Realizarase un traballo de aplicación dos contidos desenvolvidos en clase. Nel deberá programarse e xustificarse un proxecto innovador de Educación Física, segundo os principios vistos en clase. O traballo realizarase en grupos. A profesora especificará con antelación os requisitos formais de presentación dos traballos. O cumprimento dos devanditos requisitos é imprescindible para que os traballos sexan aceptados.
Aprendizaxe colaborativa	Traballase na aula, a través de pequenos grupos nos que o alumnado traballará conxuntamente na resolución de tarefas asignadas pola profesora para optimizar a súa propia aprendizaxe e o dos outros membros do grupo.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Discusión dirixida	Promoveranse actividades de debate sobre diferentes aspectos do temario, nas que se contrastarán as idas e opinións de todo o alumnado e tratarase de buscar puntos de consenso.
Análise de fontes documentais	Utilizaranse diversos documentos audiovisuais e bibliográficos relevantes para a temática da materia e que co seu análise aportarán coñecementos e contribuirán o desenvolvemento das competencias marcadas para a mesma.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Para a elaboración dos traballos tutelados, os alumnos poden acudir en grupos reducidos a revisar o traballo (tutoría). A profesora poderá realizar suxestións ou solicitar modificacións sobre o traballo realizado, antes da entrega definitiva. Nesta materia non se admite dispensa académica de exención de asistencia salvo no caso do alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial segundo establece a "NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO DOS ESTUDANTES DE GRAO NA UDC" - Aprobada polo Consello Social do 04/05/2017-. Para aquelas actividades que non poida realizar por non asistir a clase, deberá acudir ás revisións das mesmas coa profesora para poder desenvolvesas.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación

Análise de fontes documentais	A15 A17 A18 A19 C2	Os alumnos terán que realizar a análise de diversas fontes documentais ao longo do curso.	10
Traballos tutelados	A4 A14 A20 A22 A23 A24 A27 A28 C3 C5 C8	"Proxecto de innovación en EF"; Este traballo consiste en deseñar e xustificar un proxecto de innovación educativa na área de Educación Física, dirixido a poboacións de Educación Secundaria e/ou Bacharelato . As características que debe cumprir este traballo atópanse detalladas no anexo 1 (Campus Virtual UDC).	60
Aprendizaxe colaborativa	A21 A22 A26 A27 C6 C8	Ao longo do curso, os grupos formados na primeira sesión teñen que resolver tarefas breves, que poden concretarse en documentación a entregar ou a expoñer.	20
Presentación oral	A21 A22 A23 A26 C1 C4 C8	Os grupos formados na primeira sesión terán que realizar unha presentación oral en formato Pecha Kucha, dunha tarefa marcada pola profesora.	10

Observacións avaliación

Primeira oportunidade: para acceder á avaliación descrita anteriormente, será obrigatoria a asistencia ao 80% das horas presenciais da materia. É necesario superar unha puntuación mínima nos distintos apartados da avaliación para que fagan media entre eles. Segunda oportunidade: ao alumnado que asistise a máis dun 80% das horas presenciais na primeira oportunidade, conservaráselle as cualificacións que alcanzasen a puntuación mínima sinalada polo profesorado. Terá que repetir as partes da avaliación nas que non alcanzase ese mínimo. O alumnado que non asista ao 80% das horas presenciais da materia (xa sexan alumnos a tempo parcial, con dispensa académica de exención de asistencia ou por outros motivos), ten á súa disposición un modelo de avaliación alternativo, que será o mesmo para ambas as oportunidades: proba mixta (100%), realizada na data marcada oficialmente pola Universidade da Coruña e na que se deberá demostrar o dominio dos contidos teórico-prácticos da materia.

Fontes de información

Bibliografía básica

Esta bibliografía é orientativa e poderá ser ampliada polo profesor ao comezo da materia.

Bennett, T. (2013). *Teacher Proof. Why research in education doesn't always mean what it claims, and what you can do about it*. New York: Routledge.

Buscà, F. (2011). *Innovar en educación física. Tándem. Didáctica de la Educación Física*, -(37), 64-68.

Canto Ortiz, J. M. (2000). *Dinámica de grupos. Aspectos técnicos, ámbitos de intervención y fundamentos teóricos*. Málaga: Aljibe.

Castro, D., Iborra, J. J., Ramos, A. y Román, F. (2007). *Propuestas globales en Educación Física. Innovación en seis unidades didácticas para Primaria y Secundaria*. Madrid: CCS.

Cohen, L., Mannion, L. y Morrison, K. (2007). *Research methods in Education (6th Edition)*. Londres: Routledge Falmer.

Coterón, F. J. y Sánchez, G. (2009). *Innovación educativa en educación física escolar: expresión corporal*. Madrid: Universidad Politécnica de Madrid.

Christensen, P. y James, A. (2008). *Research with children. Perspectives and practices*. Nueva York: Routledge.

Devís-Devís, J., Valenciano Valcárcel, J., Villamón, M. y Pérez-Samaniego, V. (2010). *Disciplinas y temas de estudio en las ciencias de la actividad física y el deporte*. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 10(37), 150-166.

Escartí, A., Gutiérrez, M. y Pascual, C. (2005). *Enseñando responsabilidad personal y social a través de la educación física y el deporte: programa de intervención para niños y jóvenes en edad escolar*. Barcelona: Graó.

Escartí, A., Gutiérrez, M., Pascual, C., Marín, D., Martínez, C. y Chacón, Y. (2006). *Enseñando responsabilidad personal y social a un grupo de adolescentes de riesgo: un estudio observacional*. *Revista de Educación*, -(341), 373-396.

Fernández García, E. (2003). *Las líneas de investigación en educación física*. *Encuentros multidisciplinares*, 5(14), 7-12.

Fraguela, R., Lera, A. y Varela, L. (2002). *Contribución al desarrollo grupal a través de actividades motrices*. *Revista Galego-Portuguesa de Psicología e Educación*, 8 (6), 9-25.

Fraguela, R., Varela, L., Caride, J. A. y Lera, A. (2009). *Deporte y ocio: nuevas perspectivas para la acción socioeducativa*. Bilbao: Instituto de Estudios de Ocio. Universidad de Deusto.

Fraguela-Vale, R. y Varela-Garrote, L. (2016). *Las actividades de orientación y conocimiento del entorno en Educación Primaria*. *Tándem: Didáctica de la Educación Física*, 51, 24-31.

Gil, N. (2009). *Comoplanificar proyectos creativos en el aula y en la investigación*. Buenos Aires: Biblos.

González Arévalo, C. y Lleixà Arribas, T. (2011a). *Didáctica de la educación física. Número 4. VOL. II*. Barcelona: Graó.

González Arévalo, C. y Lleixà Arribas, T. (2011b). *Educación Física. Complementos de formación disciplinar*. Barcelona: Graó.

González Arévalo, C. y Lleixà Arribas, T. (2011c). *Educación Física. Investigación, innovación y buenas prácticas Número 4. VOL. III*. Barcelona: Graó.

González, F. T. (2010). *La investigación en clase de educación física mediante la integración del vídeo digital en el aula*. Málaga: Tutorial Formación.

Hellison, D. (2003). *Teaching responsibility through physical activity (2ª ed.)*. Champaign: Human Kinetics.

Holt, N. L. (Ed.) (2008). *Positive youth development through sport*. London: Routledge.

Jiménez, P. J. y Durán, J. (2004). *Propuesta de un programa para educar en valores a través de la actividad física y el deporte*. *Apuntes*, -(77), 25-29.

Kirk, D. (2010a). *Physical Education futures*. London: Routledge.

Kirk, D. (2010b). *Why research matters: Current status and future trends in physical education pedagogy*. *Movimento*, 16(2), 1-38.

Kirk, D., Macdonald, D. y O'Sullivan, M. (2006). *Handbook of physical education*. Londres: Sage.

Laker, A. (2003). *The future of physical education. Building a new pedagogy*. Nueva York: Routledge.

Lavin, J. (2008). *Creative approaches to Physical Education. Helping children to achieve their true potential*. New York: Routledge.

Law, N., Yuen, A. y Fox, R. (2011). *Educational innovations beyond technology. Nurturing leadership and establishing learning organizations*. Heidelberg: Springer.

Lomelín, M. (2007). *Cómo hacer investigación cuantitativa en Educación Física*. Barcelona: INDE.

López Pastor, V. M. y Gea Fernández, J. M. (2010). *Innovación, discurso y racionalidad en educación física. Revisión y prospectiva*. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte*, 10(38), 245-270.

<http://cdeporte.rediris.es/revista/revista238/artinnovacion154.htm>. Ministerio de Educación. (2009). *Premios nacionales de innovación educativa 2007*. Madrid: Subdirección General de Información y Publicaciones.

Newby, P. (2010). *Research methods for education*. Londres: Pearson Education.

North West Regional Educational Laboratory. (2010). *Aprendizaje por proyectos*. Retrieved from Education North West website: <http://www.nwrel.org/request/2002aug/projectbased.php>

Paredes, A., Herrán, A., Santos, M. A., Carbonell, J. L. y Gairín, J. (2009). *La práctica de la innovación educativa*. Madrid: Síntesis.

Radio Televisión Española. (2010). *Redes*. Madrid: <http://www.rtve.es/television/redes/archivo/>.

Rey-López, J. P., Ruiz, J. R., Vicente-Rodríguez, G., Gracia-Marco, L., Manios, Y., Sjöström, M., De Bourdeaudhuij, I., Moreno, L. A. y Group, H. S. (2012). *Physical activity does not attenuate the obesity risk of TV viewing in youth*. *Pediatric Obesity*, 7(3), 240-250. doi:10.1111/j.2047-6310.2011.00021.x

Rivera, E., Trigueros, C. y Pavesio, M. (2003). *Líneas de investigación en educación física escolar. Ágora para la educación física y el deporte*, -(2-3), 75-88.

VVAA. (2007). *Educación Física y*

nuevas tecnologías. Tándem. Didáctica de la Educación Física, -(25), número completo. VVAA. (2011). El enfoque comprensivo de la enseñanza deportiva. Tándem. Didáctica de la Educación Física, -(37), número completo. Willingham, D. T. (2011). ¿Por qué a los niños no les gusta ir a la escuela? Barcelona: Graó.

Bibliografía complementaria	Educación Física: selección de revistas nacionais Apunts. Educación Física y Deportes. Apunts. Medicina del Deporte. Archivos de Medicina del Deporte. Cuadernos de Psicología del Deporte. Cultura, Ciencia y Deporte. Kronos. La revista científica de actividad física y deporte. Motricidad. European Journal of Human Movement. Revista de Educación Física. Renovar la teoría y la práctica. Revista de Entrenamiento Deportivo. Revista de Psicología del Deporte. Revista Española de Educación Física y Deportes. Revista Iberoamericana de Psicomotricidad y Técnicas Corporales. Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y el Deporte. RICYDE. Revista Internacional de Ciencias del Deporte. Selección. Revista Española e Iberoamericana de Medicina de la Educación Física y el Deporte. Tándem. Didáctica de la Educación Física. Educación Física: selección de revistas internacionais Physical Education and Sport Pedagogy. Association for Physical Education. Journal of Teaching in Physical Education. Estados Unidos: International Association for Physical Education in Higher Education. Sport, Education and Society. Reino Unido: Routledge. European Physical Education Review. Europa: North West Counties Physical Education Association y SAGE. Journal of PE, Recreation & Dance. Estados Unidos: American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance (AAHPERD). Educación Física: bases de datos Sportdiscus (disponible online biblioteca UDC). Base de datos específica del deporte (internacional y multidisciplinar). Heracles Base de datos de Educación Física y deportes (en francés). Bases de datos xerais ERIC (Education Resources Information Center) (disponible online biblioteca UDC). Biblioteca digital específica de educación. EBSCOhost. Online Research Databases. Base de datos multidisciplinar que incluye diferentes bases de datos. Informaworld Base de datos multidisciplinar que incluye diferentes bases de datos, especialmente en ciencias sociales y de la educación. Dianet (disponible online) Portal de difusión de producción científica multidisciplinar hispana. CSIC-ISOC (disponible online biblioteca UDC) Base de datos en ciencias sociales y humanidades del CSIC.
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

No caso de que se solicite entregar algún traballo impreso, teranse en conta as seguintes recomendacións: non utilizar plásticos, elixir impresión a dobre cara e empregar papel reciclado. Na medida dos posible, evitar a impresión de borradores.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías